

Коваль М. Н.,

к.т.н., доц., доцент кафедри митного та технічного регулювання, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ТА КОНТЕНТУ ГОТЕЛІВ НОРМАТИВНИМ ВИМОГАМ

***Анотація.** У статті розглядаються вимоги до формування та удосконалення проектування сучасних готелів у відповідності до існуючих нормативів. Значна увага приділяється питанню вибору земельної ділянки для розміщення готелю як визначальної умови його подальшого успішного функціонування. Автор розглядає також питання раціонального планування прилеглої території, відповідності території забудови та її функціональної організації, дотримання норм щодо площі житлового фонду та інших приміщень, а також відповідності інтер'єру приміщення та його призначення. Вдалі рішення під час проектування, а також дотримання норм і нормативів у будівництві готелю є невід'ємною складовою майбутнього ефективного розвитку об'єкта бізнесу.*

Ключові слова: готель, мотель, проектування, дизайн, інтер'єр.

Koval M. N.,

Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Customs and Technical Regulation, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

MODERN APPROACHES TO PROBLEMS SOLVING OF HOTELS DESIGN AND CONTENT COMPLIANCE WITH NORMATIVE REQUIREMENTS

***Abstract.** The article examines the requirements for the formation and improvement of modern hotels designing in accordance with the existing standards. Considerable attention is paid to the choice of a land plot for hotel placement as a key condition for its further successful functioning. The author also considers the issues of rational planning of the abutting territory, the conformity of the territory of the building with its functional organization, observance of norms concerning the area of the housing stock and other premises, as well as the conformity of the interior of the premise and its purpose. Successful decisions during the designing, as well as compliance with norms and standards in the hotel construction are the integral parts of the future effective development of its business.*

Keywords: hotel, motel, designing, design, interior.

Постановка проблеми. Проектування готелів належить до одного з напрямів проектування громадських будівель. Швидкий розвиток сучасного інформаційного суспільства, зростаючий рівень комунікації людей та вимоги до якості життя та його комфорту вимагають удосконалення архітектурних характеристик готелів. Існуючі типові рішення та вимоги не дають достатнього переліку та набору інформації для набуття готелем індивідуальності. Постає проблема в правильному застосуванні нормативних вимог до проектування готельних приміщень з метою удосконалення їх індивідуальних характеристик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні правила проектування готелів відображені в працях авторів Писаревський І. М., Рябев А. А., Мазаракі А. А., Головка О. М., Лінда С. М. [6, 7, 10]. Основи розроблення дизайн-проектів інтер'єрів, різних за складністю і призначенням, відображено у

працях Олійника О. П., Гнатюка Л. Р., Валюшко М. В., Іванова Л. А., Резвухіна Л. О., Новосельчук Н. Є. [8, 9, 11].

Проте сучасні наукові дослідження недостатньо висвітлюють багато важливих питань, зокрема: вибору земельної ділянки для розміщення готелю як визначальної умови його подальшого успішного функціонування. Практичні дослідження свідчать, що проблемним також є питання раціонального планування прилеглої території, відповідності території забудови та її функціональної організації, дотримання норм щодо площі житлового фонду та інших приміщень, а також відповідності інтер'єру приміщення та його призначення.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах у зв'язку з розвитком туризму в Україні відзначається тенденція до збільшення місткості нових готелів. Будівництво готелів великої

місткості викликане передусім економічними міркуваннями. Так, збільшення місткості призводить до підвищення відношення робочої площі до загальної; при цьому скорочується допоміжна площа по відношенню до площі, наданої безпосередньо у розпорядження гостей, а це дає можливість власнику скоротити питомі будівельні витрати. При збільшенні готельних місць у великих готелях раціональніше використовується праця обслуговуючого персоналу, клієнти мають можливість отримати значно комфортніший набір послуг при зменшенні витрат готелю на них.

Готель – це основне підприємство індустрії гостинності, метою діяльності якого є прийом, обслуговування, забезпечення відпочинку і харчування відвідувачів. За розміром готелі поділяються на:

- малі (до 100-150 номерів);
- середні (від 100 до 300-400 номерів);
- великі (від 300 до 600-1000 номерів);
- гігантські (понад 1000 номерів) [6].

Зазвичай різні приміщення готелів групують за функціональними ознаками, що дозволяє організувати між ними чіткі технологічні взаємозв'язки, які відповідають санітарно-гігієнічним і протипожежним вимогам та сприяють зручності експлуатації готелю, а також підвищують комфорт проживання в ньому. До складу сучасних готелів згідно з ДБН В.2.2-20:2008 можуть входити такі групи приміщень і служб: приймально-вестибюльна, житлова, культурно-дозвіллева, фізкультурно-оздоровча, медична, підприємств побутового обслуговування і торгівлі, підприємств харчування, ділової діяльності, адміністрації і служб експлуатації, приміщень обслуговування, вбудовано-прибудованих підприємств і закладів [2].

Склад додаткових приміщень, що підвищують комфорт готелю, не нормується і приймається згідно із завданням на проектування або за проектом. Житлова частина будинків готелів (номерний фонд) повинна бути функціональною і відокремленою. У випадку розташування приміщень готелів у складі багатофункціональних будинків, а також у випадках блокування приміщень готелів із іншими підприємствами та установами готелі повинні бути відокремлені, ізольовані та забезпечені самостійними входами і комунікаціями (вертикальними і горизонтальними) [2].

Функціональне призначення готелів істотно впливає на їхнє розташування в планувальній структурі міста. Містобудівний аналіз розміщення готелів у планувальній структурі великих та найбільших міст дозволяє виділити кілька характерних прийомів їх розташування [4, 7]:

- у центрі міста;
- на територіях, що прилягають до центра;
- у центрі житлових районів і мікрорайонів;
- на межі міста;
- за межами міста.

Готелі, розташовані у центрі міста, є невід'ємним планувальним елементом центральних площ міста, розташовуються на центральних магістральних вулицях.

Розташування готелів на межі міста і за його межами має свою специфіку. Такі готелі, як пра-

вило, призначені для автотуристів. Вони в основному розташовуються на основних автомагістралях міста, у зоні в'їзду до великих міст.

Однією з наступних проблем, яка породжена глобальною урбанізацією та перенасиченістю будівель житлового характеру українських міст, є відсутність вибору земельних ділянок, які б відповідали типовим вимогам до проектування готелів та готельних комплексів.

Втім, замське розташування готелів також породжує певні складності, пов'язані з доступністю до центру міста і роботою окремих блоків готелю, таких, наприклад, як ресторан, перукарня, що розраховані і на обслуговування міського населення.

У зв'язку з цим слід розглянути основні сучасні нормативні акценти щодо проектування та дизайну готелів. Так, готельні комплекси є складними, найчастіше унікальними спорудами; тому їхнє розміщення в планувальній структурі міста є передусім відповідальним процесом. Своєю чергою, вибір ділянки для розташування готельного комплексу визначається багатьма факторами.

Передусім ділянка, що обирається для розміщення готелю, повинна відповідати вимогам санітарно-епідеміологічних правил і гігієнічних нормативів щодо рівнів природних та штучних радіонуклідів, вмісту потенційно небезпечних для людини хімічних і біологічних речовин у повітрі, ґрунті, негативних фізичних факторів (шум, вібрація, інфразвук, електромагнітні поля тощо) та ін. Розміщення й об'ємно-просторове рішення будинків готелів повинні відповідати вимогам ДБН 360, ДБН В. 1.4-2.01, ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.2-9, ДБН В.2.2-15, ДБН В.2.2-17, ДБН В.2.3-4, ДСП 173, ДСанПіН 239, СанПіН 2605, СанПіН 3077 [1].

Слід акцентувати увагу на тому, що неабияке значення для готельних підприємств має прилегла територія. Сучасні вимоги передбачають розміщення на прилеглий території таких об'єктів:

- спеціальних майданчиків перед входами в приміщення громадського і житлового призначення (з розрахунку не менше 0,2 м² на одного проживаючого);
- майданчиків для стоянки автомобілів;
- майданчиків для тимчасового паркування автомобілів і автобусів для висадки та посадки пасажирів згідно з вимогами ДБН 360 і ДБН В.2.3-5 [1, 6];
- внутрішніх наскрізних проїздів, під'їздів до головного та інших входів до готелю згідно з вимогами ДБН 360 [1].

Кількість місць на автостоянках готелів, що мають у своєму складі відкриті для сторонніх відвідувачів підприємства харчування, побутового обслуговування і торгівлі, культурно-масового призначення, рекомендується збільшувати з урахуванням потужностей цих підприємств згідно з завданням на проектування (табл. 1).

Відстань між житловими корпусами (будинками) готелів та автостоянкою визначається згідно з вимогами ДБН 360 та ДСП 173 [1] і повинна становити не більше 300 м, а до автостоянок не більше 75 м.

Таблиця 1

**Кількість місць на автостоянках
залежно від категорії готелю (мотелю)***

Види готелів	Кількість місць, %, від кількості номерів				
	*	**	***	****	*****
Готелі	20	20	20	25	25
Мотелі	100	100	100	100	100

*Таблиця складена на підставі джерела ДСТУ 4269:2003 [5]

До ділянок для розташування готелів слід застосовувати й архітектурно-ландшафтні критерії, а саме: наявність озеленення, водних поверхонь, рельєфу. Суттєвою перевагою є розташування поруч з готелем парку, саду або скверу.

Тому в сучасних умовах під час проектування готелів слід правильно використовувати рельєфно-ландшафтне довілля для досягнення органічного зв'язку зовнішнього і внутрішнього простору.

Однією з обов'язкових умов будівництва готелю є те, що його ділянка має бути екологічно комфортною. Розташування готелю в екологічно кризових зонах міст є ризиковим для забудовника, оскільки санітарно-гігієнічні параметри його довілля (чистота повітряного басейну, рівень шуму, аерація, інсоляція) повинні відповідати нормативним вимогам зазначених ДБН В.2.2-20:2008 [2].

Таблиця 2

Загальна площа приміщень вестибюля готелю*

Місткість (місць готелю)	Площа приміщень, м ² , не менше, і залежно від категорії готелю				
	*	**	***	****	*****
50	36	45	50	60	70
100	70	90	90	100	120
300	150	210	210	300	330
500	-	300	300	350	400
800	-	-	400	480	560
1000	-	-	-	600	-

*Таблиця складена на підставі джерела ДБН В.2.2-20:2008 [2]

Важливим моментом та запорукою успішного функціонування майбутнього готелю є відповідність території та функціональної організації будівлі. Місткість готелів визначають кількістю номерів або числом спальних місць, тому дуже часто використовують обидва ці показники. Критерій місткості готелів використовують для того, щоб порівнювати за ступенем ефективності функціонування подібні готельні підприємства.

Для функціональної організації готелю істотне значення має також число входів у будинок. Готелі великої місткості й високого рівня комфорту звичайно мають не менше 3-4 входів [4, 10].

Готелі малої місткості нерідко обмежуються двома входами (головним і до службово-побутового

приміщення), а також вантажно-розвантажувальним майданчиком на господарському подвір'ї.

Під час проектування сучасних готелів визначаються групи основних функціональних приміщень, до яких належать:

- група приймально-вестибюльних приміщень;
- група приміщень житлової групи;
- група приміщень харчування;
- група приміщень адміністрації;
- група підсобних і господарських приміщень.

Вестибюльна група приміщень є головною в організації готелю, презентує його, формує перші візуальні враження про готель. У вестибюлі розміщуються основні приміщення, які призначені для обслуговування гостей, відбувається організація основного технологічного процесу – організація прийому гостей, відвідувачів, багажу, розміщення, торгове, побутове та екскурсійне обслуговування, надання послуг поштового, телефонного зв'язку, банківських послуг [11]. Слід звернути увагу на те, що площа вестибюля у готелі згідно з ДБН В.2.2-20:2008 повинна відповідати нормам, які наведені у табл. 2 [2, 11].

До приміщень житлової групи належать номери всіх типів і категорій, коридори, холи, вітальні, приміщення побутового обслуговування на поверсі. Залежно від прийнятого архітектурного планування та конструкторського рішення житлової частини будівлі, а також від категорії готелю площа номерів повинна складати від 54 до 70 % від площі забудови житлового поверху, площі приміщень для персоналу – 1,8-8,4 %, комунікації – 13,1-22 %, вітальні на житловому поверсі – 0-3,8 % [11].

Неабияким сучасним презентаційним акцентом готелю є житловий номер, що використовується як головне житлове приміщення і забезпечує його основну функцію з надання послуг із розміщення та проживання гостей. Поряд з цим житловий номер повинен виконувати функції універсального приміщення для забезпечення необхідних потреб гостей під час їх короткочасного проживання (відпочинку, умов праці, комунікацій).

У зв'язку з цим під час проектування житлових номерів слід виділяти наступні функціональні зони: житлова кімната, прихожа, санвузол, кухня (у номерах-апартаментах).

Житлові номери у залежності від кількості кімнат поділяються на одно-, дво-, трьох- і багатокімнатні (номери-апартаменти). Структуру номера слід проектувати залежно від категорії готелю, рівня комфортності, місткості та його спеціалізації [11].

Зокрема, однокімнатний номер, який містить житлову кімнату, прихожу та санвузол, може бути одно-, дво-, трьох-, чотирьохмісним. Відповідно до категорії готелю та вимог, які зазначені у ДСТУ 4269:2003 [5], площа житлових номерів повинна відповідати таким вимогам (табл. 3).

Як свідчить аналіз практики проектування і будівництва готелів, житлову частину проектують із прямокутною, компактною, атриумною та ускладненою формою плану. Готелі з прямокутною та ускладненою формою плану поширені більше, ніж із компактною й атриумною. Як зазначалося нами

раніше, на вибір форми плану неабиякий вплив справляють такі чинники: містобудівні особливості ділянки будівництва, її розмір і форма, санітарно-гігієнічні і протипожежні вимоги, техніко-економічні міркування, а також творчий задум архітектора.

Блок групи приміщень адміністрації повинен розташовуватися, як правило, на першому або другому поверсі готелю. Приміщення адміністрації повинні мати зручний зв'язок із блоками приймально-допоміжних приміщень, а також житловими та блоками харчування. До складу групи приміщень адміністрації входять кабінети директора і його заступників, головного інженера, керуючого справами, кімнати відділу кадрів, планового відділу, відділу постачання, бухгалтерії, архіву, інше.

Як свідчить практика, під час проектування сучасних готельних приміщень не завжди дотримуються і нормативних вимог щодо площі не лише номерного фонду, але й інших приміщень [8].

Так, у готелях місткістю 50-400 осіб площа адміністративного блоку обчислюється з розрахунку 0,12-0,18 м² на одне ліжко-місце. Для більших готелів також установлені відповідні нормативи.

У готелях із високим рівнем комфорту передбачається також блок ділових, культурних та спортивно-рекреаційних приміщень, які містять: універсальний зал для проведення конгресів, культурних заходів; приміщення для секційних засідань, переговорів; експозиційний зал (салон) для організації виставок, демонстрації творів мистецтва, призначених для продажу; сауну з баром і залом спортивних тренажерів; масажний зал; зал ігрових автоматів; кімнату (зал) для настільного тенісу тощо [5, 8].

Блок підсобних і господарських приміщень повинен функціонувати в готелях будь-якого типу. Це, зокрема, приміщення обслуговуючого персоналу, різні побутові майстерні, склади, білизняні брудної і чистої білизни. У невеликих готелях (до 300 осіб) для цієї групи приміщень визначений норматив площі 0,33-0,39 м² на одне ліжко-місце. Установлена також норма на шафи (білизняні) у господарських кімнатах невеликих готелів: 0,06-0,04 м² на одне ліжко-місце; на гардеробні шафи персоналу: 0,07-0,05 м² на одну людину [2, 8].

Таблиця 3

Вимоги до площі житлових номерів залежно від категорії готелю*

№ з/п	Вимога	Категорія готелю				
		*	**	***	****	*****
1	Місць в одно-, двомісних номерах не менше ніж	60%	80%	100 %	100 %	100%
2	Житлова площа однокімнатних номерів (без площі санвузла, коридора та балкона) в м ² :					
	1) одномісні;	8	9	10	12	14
	2) двомісні;	10	12	14	15	16
	3) тримісні;	14	16	-	-	-
	4) чотиримісні;	16	18	-	-	-
	5) для номерів, в яких кількість ліжок більше чотирьох, до площі чотиримісного номера додається на кожного наступного гостя 4,5 м ² ;	+	+	-	-	-
6) допущено відхил не більше ніж на 10 % житлової площі номерів, за умови збільшеної площі інших частин номера (лоджія, коридор тощо) і (або) підвищеної функціональності меблів	+	+	+	-	-	
3	Багатокімнатні номери	-	-	+	-	-
4	Багатокімнатні номери, які повинні мати щонайменше: вітальню площею не менше ніж 16 м ² , спальню із санвузлом (ванна, душ, умивальник, унітаз), коридор з додатковим туалетом. Кількість — не менша ніж 5 % від загальної кількості номерів	-	-	-	+	+
5	Звукоізоляція номерів на рівні 35 дБА	+	+	+	-	-
6	Усі номери з підвищеною звукоізоляцією дверей та вікон, яка забезпечує захист від вуличного шуму	-	-	-	+	-
7	Усі номери з особливою звукоізоляцією стін, дверей та вікон, яка повністю запобігає проникненню стороннього шуму з вулиці та готельних приміщень	-	-	-	-	+

*Таблиця складена на підставі джерела ДСТУ 4269:2003 [5]

Одним із найважливіших господарських приміщень готелю є центральні білизняні чистої і брудної білизни. Вони повинні бути самостійними, ізольованими одне від одного приміщеннями. Центральна білизняна чистої білизни пов'язується вантажним ліфтом із поверховими білизняними. Поруч повинне бути передбачене місце для лагодження і прасування білизни. Центральна білизняна для брудної білизни пов'язується з поверховими білизнопроводом. Іноді приміщення для зберігання використаної білизни облаштовують у підвалі. Розміри білизняних кімнат також визначаються будівельними нормами.

Значна увага повинна бути приділена розташуванню та обладнанню технічних приміщень і установок. У великих багатоповерхових готелях для облаштування машинних і різних санітарно-технічних відділень виділяється окремий технічний поверх. Тут розташовуються бойлерні, приміщення для кондиціонування повітря, вентиляційні камери, приміщення для лічильників, акумуляторна, трансформаторні, а також ремонтні майстерні для енергетичної, санітарно-технічної, слюсарної, столярної та інших груп.

У сучасних умовах під час проектування готелів особлива увага повинна приділятися відповідності інтер'єру приміщення та його призначення. На сучасному етапі готелі є одночасно і житловими, і громадськими будівлями, що визначає особливості формування їх інтер'єрів.

Інтер'єр готелів – це організація внутрішнього простору будівлі, що являє собою зорово обмежене, штучно створене середовище, яке забезпечує нормальні умови життєдіяльності людини. Це складне, багатопланове явище, яке здатне справляти величезний естетичний психофізіологічний вплив на людину [9].

Сприятливі умови життєдіяльності людини в готелях забезпечуються завдяки створенню комфорту і в самому готелі, і на території, що прилягає до нього. Загальний комфорт внутрішнього простору готелів є інтегральним поняттям, яке містить екологічний, функціональний і естетичний комфорт середовища будь-якого приміщення готелю.

У зв'язку з цим охарактеризуємо взаємозв'язок приміщення готелю та вимоги до його комфорту.

Екологічний комфорт створюється оптимальним для організму людини поєднанням температури, вологості, швидкості руху повітря і впливу променистого тепла. Наприклад, у стані спокою або при виконанні легкої фізичної роботи температура взимку не повинна перевищувати 18-22 °С, а влітку 23-25 °С; швидкість руху повітря взимку повинна складати 0,15 м/с, а влітку 0,2-0,4 м/с; відносна вологість - 40-60% [1, 2].

Функціональний комфорт визначає зручність експлуатації будь-якого приміщення. Він створює захист від доквілля, безпеку і здійснення усіх функціональних процесів життєдіяльності людини: сну, харчування, відпочинку, особистої гігієни, розважання, ділових контактів.

Естетичний комфорт визначає позитивний емоційний настрій людини. Це забезпечується завдяки

засобам і прийомам, за допомогою яких досягається об'єднання всіх елементів інтер'єру в єдине для сприйняття ціле. Естетичний комфорт інтер'єру залежить передусім від гармонійності предметно-просторового оточення, від того, наскільки досягнута цілісність і погодженість його елементів [9].

Естетична організація середовища, або досягнення краси інтер'єру, містить безліч різноманітних завдань. Головні з них – це композиція простору, колірне вирішення та обробка поверхонь, господарська (дизайнерська) форма облаштування і меблів, вирішення декоративних деталей, освітлення, озеленення, інше.

Слід зауважити, що одним із найважливіших елементів інтер'єру є колірне вирішення приміщень – розфарбування стін, підлог, обробка їх різними матеріалами (пластик, кераміка, гіпсокартон). Колірне вирішення інтер'єру створюється з використанням принципів контрасту і нюансу. В практиці використовуються обидва прийоми. Колір є активним засобом архітектури інтер'єру. Поєднання яскравості і кольору формують пластику інтер'єру, а також його просторову композицію [8, 9].

Отже, інтер'єр будь-якого приміщення готелю повинен бути наділений рисами екологічного, функціонального та естетичного комфорту.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку економіки держави визначальним чинником наповнення бюджету є розвиток туристичного бізнесу, що спонукає інвесторів до будівництва готельних приміщень. Це вимагає дотримання норм під час проектування та дизайну готелів і готельних комплексів.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Проведені нами дослідження свідчать про те, що під час проектування готелів вибір земельної ділянки для їх розміщення є запорукою подальшого успішного функціонування цих закладів. В умовах урбанізації важливим є раціональне планування прилеглої території, дотримання відповідності території забудови та її функціональної організації, дотримання норм щодо площі житлового фонду та інших приміщень, а також відповідності призначення приміщення та його інтер'єру. Вдалі рішення під час проектування, а також дотримання норм і нормативів у будівництві готелю є невід'ємною складовою майбутнього ефективного розвитку об'єкта бізнесу. У подальших наукових дослідженнях ми плануємо детально розглянути проблемні питання практичного застосування дизайну готельних приміщень і комплексів в сучасних умовах розвитку готельного бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДБН 360-92. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kga.gov.ua/files/doc/normy-derjavy/dbn/Mistobuduvannja-Planuvannja-i-zabudova-miskyh-i-silskyh-poselen-DBN-360-92.-pdf>.
2. ДБН В.2.2-20:2008. Будинки і споруди. Готелі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kbu.-org.ua/assets/app/documents/dbn2/68.1.%20ДБН%20>

V.2.2-20~2008.%20Будинки%20i%20споруди.%20-Готелі.pdf.

3. ДБН В.2.3-5-2001. Вулиці та дороги населених пунктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://brovary.pravo-znaty.org.ua/wp-content/uploads/2012/12/DBN-V.2.3-5-2001.pdf>.

4. ДСТУ 4268:2003. Засоби розміщування. Загальні вимоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/29636/doc-ДСТУ_4268_2003.

5. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dnaop.com/html/29982/doc-ДСТУ_4269_2003.

6. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд : навч. посіб. / С. М. Лінда. - Львів : Вид.- во НУ “Львівська політехніка”, 2010. - 608 с.

7. Писаревський І. М. Матеріально-технічна база готелів : підручник / І. М. Писаревський, А. А. Рябев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 286 с.

8. Нечаюк Л. І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент : навчальний посібник / Л. І. Нечаюк, Н. О. Телеш. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 348 с.

9. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру : навч. посіб. / О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський. – К. : НАУ, 2011. – 228 с. : іл.

10. Проектування готелів : навч. посіб. / [А. А. Мазаракі, М. І. Пересічний, С. Л. Шаповал та ін. ; за ред. А. А. Мазаракі]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 340 с.

11. Терешкін О. Г. Проектування об'єктів готельно-ресторанного господарства. Конспект лекцій / О. Г. Терешкін, Н. Ю. Балацька. – Х. : ХДУХТ, 2016. – 135 с.

REFERENCES

1. DBN 360-92. Mistobuduvannia. Planuvannia i zabudova mis'kykh i sil'skykh poselen', available at: <https://kga.gov.ua/files/doc/normy-derjavy/dbn/Mistobuduvannja-Planuvannja-i-zabudova-miskyh-i-sil'skyh-poselen-DBN-360-92.pdf>.

2. DBN V.2.2-20:2008. Budyanky i sporudy. Hoteli, available at: <http://kbu.org.ua/assets/app/documents-/dbn2/68.1.%20DBN%20V.2.2-20~2008.%20Budyanky%20i%20sporudy.%20Hoteli.pdf>.

3. DBN V.2.3-5-2001. Vulytsi ta dorohy nasele-nykh punktiv, available at: <http://brovary.pravo-znaty.org.ua/wp-content/uploads/2012/12/DBN-V.2.3-5-2-001.pdf>.

4. DSTU 4268:2003. Zasoby rozmischuvannia. Zahal'ni vymohy, available at: https://dnaop.com/html/29636/doc-DSTU_4268_2003.

5. DSTU 4269:2003. Posluhy turystychni. Klasyfikatsiia hoteliv, available at: https://dnaop.com/html/29982/doc-DSTU_4269_2003.

6. Linda, S. M. (2010), Arkhitekturne proektuvannia hromads'kykh budivel' i sporud, Vyd.- vo NU “L'vivs'ka politekhnika”, L'viv, 608 s.

7. Pysarevs'kyj, I. M. and Riabiev, A. A. (2010), Material'no-tekhnichna baza hoteliv; Khark. nats. akad. mis'k. hosp-va, KhNAMH, Kh., 286 s.

8. Nechaiuk, L. I. and Telesh, N. O. (2003), Hotel'no-restorannyj biznes: menedzhment, Tsentri navchal'noi literatury, K., 348 s.

9. Olijnyk, O. P. Hnatiuk, L. R. and Cherniavs'kyj, V. H. (2011), Osnovy dyzajnu inter'ieru, NAU, K., 228 s. : il.

10. Proektuvannia hoteliv, A. A. Mazaraki, M. I. Peresichnyj, S. L. Shapoval ta in. (2012), Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, K., 340 s.

11. Tereshkin, O. H. and Balats'ka, N. Yu. (2016), Proektuvannia ob'iektiv hotel'no-restorannoho hospodarstva. Konspekt leksij, KhDUKht, Kh., 135 s.